FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT PHILIPPE LÉGER

fremsat den 11. juni 1998 *

1. Det præjudicielle spørgsmål i nærværende sag drejer sig om de kriterier, der skal være opfyldt for at kunne henføre et motorkøretøj under pos. 9705 i den kombinerede nomenklatur [1], der bl.a. omfatter samlinger og samlerobjekter af historisk eller etnografisk interesse.

Sagens faktiske omstændigheder, hovedsagens behandling og de relevante fællesskabsbestemmelser

2. Den 29. april 1991 indgav Clees til den kompetente toldmyndighed ansøgning om fortoldning til fri omsætning af en brugt personbil Mercedes-Benz 300 SL, årgang 1956, som han ønskede fortoldet som et samlerobjekt med historisk værdi henhørende under pos. 9705.

3. Kapitel 97 i KN bærer overskriften »Kunstværker, samlerobjekter og antikviteter«. Pos. 9705 i dette kapitel er affattet på følgende måde:

»Zoologiske, botaniske, mineralogiske eller anatomiske samlerobjekter og samlinger; samlerobjekter af historisk, arkæologisk, paleontologisk, etnografisk eller numismatisk værdi«.

4. Toldvæsenet besigtigede køretøjet og fastslog herved følgende: »Stelnummer fastslået som anført. Køretøjet udviser som særligt konstruktionskendetegn taghængslede døre (vinger). Der foreligger således ud over sjældenhed en konstruktionsbetinget historisk værdi (byggeår 1956). 9705 0000 0003«.

5. Toldvæsenet imødekom først Clees' ansøgning ved afgiftsafgørelse af 29. april 1991, men tilstillede ham senere den 16. juli 1992 en afgørelse om ændret ansættelse af indførselstold under anbringende af, at det pågældende køretøj ved en fejl var blevet tariferet under kode nr. 9705, mens det skulle

* Originalsprog: fransk.

1 — Den kombinerede nomenklatur som affattet ved bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 af 23.7.1987 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif (EFT L 256, s. 1, herefter »KN«).

have været tariferet som brugt motorkøretøj, dvs. i kode nr. 8703 i KN i overensstemmelse med Domstolens dom af 10. oktober 1985, sag 200/84, Daiber [2].

6. I sidstnævnte sag [3] fortolkede Domstolen pos. 9905 i den fælles toldtarif (»FTT«), der fandt anvendelse indtil KN efter vedtagelsen af forordning nr. 2658/87 trådte i kraft — denne position var næsten enslydende med pos. 9705 [4] — og fastslog herved, at

»— ved samlerobjekter henhørende under den fælles toldtarifs pos. 99.05 forstås genstande, der opfylder betingelserne for at kunne optages i en samling, dvs. genstande der er forholdsvis sjældne, normalt ikke anvendes i overensstemmelse med deres oprindelige formål, er genstand for en specialiseret handel, der finder sted uden for den normale omsætning af lignende, brugbare genstande, samt har en betydelig værdi

— *samlerobjekter har historisk eller etnografisk interesse, jf. den fælles toldtarifs pos. 99.05, når de betegner et væsentligt trin i menneskets udvikling, udtrykt ved dets frembringelser, eller belyser et afsnit af denne udvikling*« [5].

7. Clees klagede over toldvæsenets afgørelse og ønskede køretøjet henført under pos. 9705 i KN, men hans klage blev afvist den 1. februar 1993.

8. Efter dette afslag har Clees anlagt sag ved Finanzgericht Düsseldorf.

9. Nævnte ret har først fastslået, at forudsætningen om en genstands historiske værdi efter Domstolens fastlæggelse heraf i nævnte Daiber-dom ikke er opfyldt, idet bilens taghængslede døre og design på ingen måde betegner et væsentligt trin i menneskets udvikling eller belyser en periode af denne udvikling [6].

10. Den har tilføjet, at denne fortolkning af toldpos. 9705 i alt fald ikke, efter at Kommissionen i 1996 har vedtaget forklarende

2 — Sml. s. 3363.

3 — Og i dommen af samme dato i sag 252/84, Collector Guns, Sml. s. 3387, der drejede sig om fortolkningen af samme position.

4 — Pos. 99.05 i den fælles toldtarif, der findes i bilaget til Rådets forordning (EØF) nr. 950/68 af 28.6.1968 om den fælles toldtarif (JO L 172, s. 1) omfatter således:
»Zoologiske, botaniske, mineralogiske, anatomiske, historiske, arkæologiske, paleontologiske, etnografiske og numismatiske samlinger og samlerobjekter«.

5 — Præmis 25, min fremhævelse.

6 — Jf. punkt II, 4. afsnit i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen.

bemærkninger til denne position, kan være utvivlsom [7].

og

11. Det hedder i punkt 1 i de forklarende bemærkninger:

— illustrerer et væsentligt trin i menneskets udvikling eller belyser en periode af denne udvikling.

»Denne position omfatter som samlerobjekter af historisk værdi motorkøretøjer, hvis de opfylder kriterierne i EF-Domstolens dom i sag 200/84, og derfor:

Da et motorkøretøj principielt er en brugsgenstand af begrænset varighed, der er underkastet den stadig fremadskridende tekniske udvikling, kan for så vidt der ikke er kendsgerninger, der entydigt taler imod det, ovenstående forudsætninger i nævnte dom anvendes for:

— besidder en vis sjældenhedsværdi

— normalt ikke anvendes i overensstemmelse med deres oprindelige formål

— *motorkøretøjer i originalstand, som var uden væsentlige ændringer ved chassis, styre- og bremsesystem, motor osv., mere end tredive år gammel, og af en model eller type, som ikke længere produceres*

— er genstand for en specialiseret handel, der finder sted uden for den normale omsætning af lignende brugbare genstande

— har en betydelig værdi,

— motorkøretøjer fremstillet før 1950, uanset køredygtighed« [8].

7 — A.st., EFT 1996 C 127, s. 3.

8 — Min fremhævelse.

12. Efter den forelæggende ret kan disse forklarende bemærkninger også finde anvendelse på indførsler før offentliggørelsestidspunktet, når, som det er tilfældet i den foreliggende sag, ordlyden af den pågældende position i KN er uændret [9].

13. Den fastslår, at »de forklarende bemærkninger [er] ikke egnede til at fortolke indholdet af betingelsen historisk værdi på den i den anførte retspraksis angivne måde« [10]. Den anfører herved, at »det er helt udelukket, at ethvert motorkøretøj, som ikke mere produceres, som er mere end tredive år gammelt, som forefindes i originalstand« — disse kriterier findes i de forklarende bemærkninger — »skal være i stand til at illustrere et væsentligt trin i menneskets udvikling« [11], som det hedder i nævnte Daiber-dom.

Det præjudicielle spørgsmål

14. Finanzgericht fandt, at det af hensyn til en ensartet anvendelse af fællesskabsretten var nødvendigt at få de forklarende bemærkningers rækkevidde angivet præcist og har derfor udsat sagen og anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»Skal pos. 9705 i den kombinerede nomenklatur i forordning (EØF) nr. 2658/87, bilag I, som affattet ved forordning (EØF) nr. 2472/90 fortolkes således, at motorkøretøjer for at kunne betegnes som samlerobjekter af historisk værdi som hovedregel skal

— befinde sig i deres originalstand — uden væsentlige ændringer ved chassis, styre- og bremsesystem, motor etc. ...

— være mere end 30 år gamle og

— af en model eller type, der ikke længere produceres?«

Besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål

15. Ved fortolkningen af en position i KN skal der henses til positionens indhold såvel som til formålet.

16. Ifølge Domstolens faste retspraksis »følger det af såvel retssikkerheds-som kontroltekniske hensyn, at det afgørende kriterium

9 — Punkt II, afsnit 7, i oversættelsen til fransk af forelæggelseskendelsen.

10 — A.st., punkt II, afsnit 11.

11 — A.st., punkt II, afsnit 13.

ved tarifering af varer normalt vil være disses objektive karakteristika og egenskaber som beskrevet i den enkelte position i KN ... Der foreligger ligeledes forklarende bemærkninger for så vidt angår KN, udarbejdet af Europa-Kommissionen, og for så vidt angår det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem, udarbejdet af Toldsamarbejdsrådet, og som indeholder vigtige, om end ikke bindende, bidrag til fortolkningen af de forskellige toldpositioners rækkevidde ...« [12].

17. Den fortolkning, som Domstolen i nævnte Daiber-dom [13] i overensstemmelse med praksis har givet pos. 9905 i FTT, der var gældende dengang de begivenheder, som har givet anledning til tvisten i hovedsagen, udspillede sig, kan tilsyneladende anvendes i nærværende sag både som følge af indholdet af de pågældende toldpositioner og på grund af det i sagen omhandlede godes art og karakteristika.

18. Såvel dengang som nu drejer tvisten for den nationale ret sig om tariferingen af et brugt luksusautomobil, der af ejeren ønskes fortoldet med henblik på overgang til fri omsætning. Begge vogne blev fremstillet i midten af 50'erne og fremstilles ikke længere i dag.

19. Ifølge Daiber-dommen er formålet med kapitel 99 i FTT at fremme det internationale samkvem mellem folkene på kultur- og uddannelsesområdet [14], og det samme må være tilfældet for kapitel 97 i KN når henses til ligheden i formuleringen af de to toldpositioner.

20. Efter Finanzgericht Düsseldorf's opfattelse kan praksis ifølge denne afgørelse imidlertid ikke anvendes i det foreliggende tilfælde. Nævnte ret mener, at det må være tvivlsomt, om de forklarende bemærkninger er i overensstemmelse med Domstolens fortolkning af FTT.

21. Den har derfor anmodet Domstolen om at præcisere den fortolkning, som den har givet af toldtariffen, således at det fastslås, at de objektive kriterier, Kommissionen har lagt til grund i de forklarende bemærkninger, ikke er i strid med den, og at disse bemærkninger ikke gør den omhandlede toldpositions betydning og rækkevidde usikker.

22. Kommissionen har anført, at den vedtog de forklarende bemærkninger for at sikre en ensartet anvendelse af KN, idet det med toldmyndighedernes og de nationale domstoles indbyrdes divergerende fortolkning af begrebet »historisk eller etnografisk værdi«, således som Domstolen har forstået dette begreb [15], bliver usikkert, om der kan opnås en sådan ensartet fortolkning.

12 — Dom af 12.3.1998, sag C-270/96, Laboratoires Sarget, Sml. I, s. 1121, præmis 16. Jf. endvidere dom af 6.11.1997, sag C-201/96, LTM, Sml. I, s. 6147, præmis 17.

13 — Jf. punkt 6 i dette forslag til afgørelse.

14 — Daiber-dommen, a.st., præmis 15.

15 — Jf. punkt 6, andet led, i dette forslag til afgørelse.

23. Det er Kommissionens opfattelse, at de tre kriterier, den har fastsat, stemmer overens med Domstolens praksis, idet de bidrager til nærmere at afgrænse den klart abstrakte og subjektive betingelse om et motorkøretøjs eventuelle historiske værdi. De skal ikke erstatte alle de i punkt 1, første afsnit, i de forklarende bemærkninger angivne betingelser, der bygger på nævnte Daiber-dom. Kommissionen har desuden oplyst, at andet afsnit skaber en almindelig formodning, der kan svækkes ved en påvisning af, at der ikke er tale om en klar historisk værdi [16].

24. Den har foreslået, at motorkøretøjer tariferes under pos. 9705 ud fra de i nævnte Daiber-dom fastlagte betingelser, og således at en eventuelt foreliggende historisk og etnografisk værdi konstateres på grundlag af de i de forklarende bemærkninger angivne kriterier.

25. Clees deler dette synspunkt. Han har tilføjet, at denne fortolkning er i overensstemmelse med formålet med reglerne om toldfri indførsel af samlerobjekter, som er at fremme det internationale samkvem mellem folkene på kultur- og uddannelsesområdet og at skabe en tilskyndelse til at bevare gamle biler, der har stor kulturhistorisk betydning [17].

26. Først skal det nævnes, at de kriterier, der findes i de forklarende bemærkninger, blev fastsat af Kommissionen med det formål at sikre, at toldmyndighederne anvendte pos. 9705 i KN ensartet for en given varetype, her motorkøretøjer.

27. Disse bemærkninger, som ikke er retligt bindende, må imidlertid ikke være i strid med bestemmelserne i FTT — eller KN — eller ændre disses rækkevidde [18]. Såfremt det er tilfældet, skal tariffens indhold, eventuelt således som denne er blevet fastlagt af Domstolen, have forrangen for Kommissionens forståelse af den.

28. Overensstemmende forklarende bemærkninger kan til gengæld tjene til at kaste lys over en toldpositions indhold, herunder under en sag der vedrører forhold fra tiden før disse bemærkningers vedtagelse.

29. Betydningen og rækkevidden af en position i KN ændrer sig nemlig ikke med den rent vejledende fortolkning, som Kommissionen giver den, således at der ikke opstår risiko for retssikkerheden ved at benytte en fortolkning, der, som det her er tilfældet,

16 — Punkt 20-25 i Kommissionens skriftlige indlæg.

17 — S. 4 og 5 i Clees' skriftlige indlæg.

18 — Dom af 15.2.1977, forenede sager 69/76 og 70/76, Dittmeyer, Sml. s. 231, præmis 4 ff., af 11.7.1980, sag 798/79, Chem-Tec, Sml. s. 2639, præmis 11 ff., og af 16.6.1994, sag C-35/93, Develop Dr. Eisbein, Sml. I, s. 2655, præmis 21 ff.

stammer fra tiden efter behandlingen af sagen om det omhandlede automobils fortoldning, når oplysningerne heri ikke fremtræder som stridende med KN.

30. Domstolen har ved fortolkningen af FTT i øvrigt jævnligt henvist til bemærkninger fremkommet efter tidspunktet for de omtvistede omstændigheder [19].

31. De eksempler, som den nationale ret i forelæggelseskendelsen har anført som stridende hermed, går kun tilsyneladende på tværs af denne praksis [20]. Selv om den fortolkning, Domstolen i Stanner-dommen [21] gav af en underposition i FTT ikke tager højde for et forklarende notat, der blev vedtaget efter det tidspunkt, hvor de i sagen omhandlede begivenheder udspillede sig, skyldes det konkret, at dette forklarende notat vedrørte en anden nomenklatur end den, der var gældende på tidspunktet for de faktiske begivenheder, som havde givet anledning til hovedsagen. I Merkur-dommen [22] fastslog Domstolen først, at de forklarende bemærkninger til TDC fandt anvendelse, også når de stammede fra tiden efter de i sagen omhandlede begivenheder, men stadfæstede så alligevel på grundlag af deres indhold og lighed med andre forklarende bemærkninger retspraksis' fortolkning af en toldposition.

19 — Jf. bl.a. dom af 9.8.1994, sag C-395/93, Neckermann Versand, Sml. I, s. 4027, præmis 13, og af 17.6.1997, sag C-164/95, Eru Portuguesa, Sml. I, s. 3441, præmis 20.

20 — Forelæggelseskendelsens punkt II, afsnit 8.

21 — Dom af 9.8.1994, sag C-393/93, Sml. I, s. 4011, præmis 19.

22 — Dom af 8.4.1976, sag 106/75, Sml. s. 531, præmis 4.

32. Såfremt altså indholdet af de omhandlede bemærkninger skulle vise sig at være i overensstemmelse med toldpos. 9705, er datoen for deres vedtagelse ikke til hinder for, at de benyttes under en tariferingssag, der er indledt inden denne dato.

33. Dernæst må den usikkerhed, der er en følge af affattelsen af punkt 1 i de forklarende bemærkninger, som kan forstås som om det var tilstrækkeligt for tariferingen af et motorkøretøj, at de tre i andet afsnit, første led, fastlagte betingelser er opfyldt, bringes ud af verden.

34. Disse betingelser skal imidlertid kun gøre det muligt at fastslå et motorkøretøjs eventuelle historiske og etnografiske værdi, men ikke erstatte de andre betingelser, som var blevet fastlagt ved nævnte Daiber-dom, dvs. en vis sjældenhedsværdi, manglende anvendelse i overensstemmelse med det oprindelige formål, specialiseret handel, der finder sted uden for den normale omsætning af lignende brugbare genstande, og betydelig værdi, på grundlag af hvilke samlinger eller samlerobjekter kan udsondres fra andre genstande eller samlinger af genstande.

35. Disse supplerende betingelser er nødvendige, idet der hermed tages højde for de egenskaber, som et motorkøretøj skal besidde for at indgå i en samling uden hensyn til dets historiske værdi. Det kan ikke udelukkes, at en gammel bil, der ikke mere fremstilles, endnu er genstand for normal anvendelse, eller at der stadig findes mange

eksemplarer af den. Denne trivialisering kan ikke forenes med dens tilstedeværelse i en samling, heller ikke selv om tekniske eller æstetiske særegenheder bevirker, at det er et køretøj, der illustrerer udviklingen i bilindustrien.

36. De i punkt 1, andet afsnit, i de forklarende bemærkninger nævnte karakteristika kan altså ikke alene medføre, at et motorkøretøj henføres under pos. 9705 i KN; en tarifering som nævnt forudsætter, at de øvrige i Daiber-dommen nævnte kriterier, der nævnes i første afsnit, er opfyldt.

37. I øvrigt må det undersøges, om opfyldelsen af de betingelser, Kommissionen har opstillet, kan være betegnende for et motorkøretøjs eventuelle historiske og etnografiske værdi.

38. Efter den definition, Domstolen har givet, betyder bestemmelsen af en bil som en genstand med historisk og etnografisk værdi, at det anerkendes, at den har én af de to følgende egenskaber: Enten er den et væsentligt trin i menneskehedens udvikling, udtrykt ved dens frembringelser, eller også belyser den et afsnit af denne udvikling, hvilket simpelthen betyder, at den vidner om en svunden tid.

39. Det sidstnævnte kriterium er særlig vidt, thi en bil kan opfylde det uden nødvendigvis at besidde de særpræg, der adskiller den fra andre automobiler, fremstillet på samme tid. Det er tilstrækkeligt, at den er repræsentativ for en given epoke.

40. I begge tilfælde udgør disse genstande et vidnesbyrd om fortiden. Kommissionen har i de forklarende bemærkninger klart ladet sig inspirere af denne tankegang.

41. Først stilles der krav om, at motorkøretøjet befinder sig i *originalstanden*, uden væsentlige ændringer ved chassis, styre- og bremsesystem, motor etc.

42. Naturligvis må køretøjer, i hvilke de fleste dele eller i alt fald de vigtigste dele er blevet erstattet, således at man ikke længere i denne genstand kan genkende det originale køretøj frakendes historisk værdi. Sandsynligvis vil en sådan genstand efter gentagne reparationer og ændringer have tabt en del af sin identitet. Herefter kan den ikke på nogen måde anses for egnet til at vidne om en historisk epoke.

43. Man sætter sig ud over formålet med toldfritagelsen ifølge KN's kapitel 97, såfremt samlerobjekter, hvis ægthed er forringet

af gentagne ændringer, nyder godt af de samme toldfritagelsesregler.

44. I Kommissionens bemærkninger angives det endvidere, at den pågældende model eller type ikke længere er i produktion, og er mere end tredive år gammel.

45. Om disse kriterier er relevante kan ikke afgøres uden en hensyntagen på den ene side til det postulat, som Kommissionens bemærkninger rummer vedrørende det tekniske fremskridt på bilområdet, og på den anden side den omstændighed, at den historiske værdi, der anerkendes for det omhandlede gode, fordi det opfylder disse tre kriterier, kun udgør en formodning.

46. Kommissionen har i de forklarende bemærkninger rigtigt anført, at et motorkøretøj er underkastet den stadig fremadskridende tekniske udvikling [23]. Følgelig er bilsektoren med de mange hastigt tilkommende tekniske fornyelser et område, hvor der gives mange eksempler, der illustrerer et væsentligt trin i menneskehedens udvikling, udtrykt ved dens frembringelser.

23 — Punkt 1, andet afsnit.

47. Endvidere skal automobilet, der må opfylde de kriterier, der gælder for samlerobjekter, opfylde de nævnte krav, hvoraf det fremgår, at der er tale om et vidnesbyrd fra fortiden.

48. Disse krav er velbegrundede.

49. For det første forklares kravet om, at produktionen skal være ophørt med, at et køretøj, der endnu er i produktion, stadig har en aktuel interesse for potentielle brugere. Køretøjets tekniske ydeevne og dets æstetiske særenheder findes tilstrækkelig interessante til at kunne begrunde en fortsat markedsføring. Denne aktuelle egenskab hos køretøjet nedsætter således mærkbart dets evne til at illustrere en svunden tid.

50. Lad det være tilføjet, at en tarifering under pos. 9705 forudsætter, at det omhandlede gode er et samlerobjekt, hvilket gør det nødvendigt at overholde de omtalte krav ifølge Daiber-dommen, herunder kravet om, at der forekommer en specialiseret handel, der finder sted uden for den normale omsætning af lignende brugbare genstande. Såfremt samme bilmodel eller biltype fortsat produceres, vil et sådant marked ikke kunne opstå, thi denne produktion vil forsyne nyvognsmarkeder og brugtvognsmarkeder, der ligner andre markeder, og berøve det pågældende køretøj den sjældenhedsværdi, der er karakteristisk for samlerobjekter.

51. Formålene henholdsvis med KN og pos. 9705 begrunder ligeledes, at produktionen af køretøjet skal være ophørt.

52. Generaladvokat Lenz anførte i sine forslag til afgørelse i Daiber-sagen og Collector Guns-sagen, at FTT har til formål at beskytte produktionen i Fællesskabet. Han stillede spørgsmålet om, hvilken produktion der skulle beskyttes mod indførslen af brugte genstande som de i disse sager omhandlede [24] og fastslog, at der ikke sås at foreligge noget konkurrenceforhold mellem de omhandlede gamle genstande og varer, der i dag fremstilles inden for Fællesskabet [25].

53. Man ville faktisk lade hånt om KN's beskyttelsesformål, hvis samlerobjekter henhørende under pos. 9705, der som sådanne omfattes af toldfritagelse, omfattede goder, der endnu produceres. Nye køretøjer ville få lov til at konkurrere med andre typer køretøjer, mens dette ikke hører med til de grundlæggende hensyn bag pos. 9705, hvor det er kulturelle overvejelser, der gør sig gældende.

54. På samme plan befinder sig kravet om, at køretøjet *har en vis mindstealder*, der bygger på den tanke, at et køretøj selv om det stammer fra en produktion, der i dag er blevet afbrudt, hvis det er alt for nyt logisk ikke kan være et vidnesbyrd om fortiden.

55. At der således gives toldvæsenet og de nationale retter mulighed for at henholde sig til en bestemt varighed gør den praktiske udøvelse af forvaltningsvirksomheden lettere, således at dette kriterium i alt fald principielt må anerkendes.

56. Det kan dog forekomme noget vilkårligt at fastsætte den krævede alder til tredive år, idet det ikke kan udelukkes, at yngre biler har historisk værdi.

57. Tariferingen under pos. 9705 af et køretøj, der er under tredive år gammelt, må faktisk være mulig, når det godtgøres, at dette køretøj som følge af visse tekniske eller æstetiske særenheder, der i dag er blevet sjældne og er kendetegnende for en epoke, allerede nu har historisk og etnografisk værdi.

58. Dets evne til allerede nu at illustrere et væsentligt trin i menneskehedens udvikling, udtrykt ved dens frembringelser på et bestemt område, må bevirke, at produktionstidspunktet bliver noget sekundært. Som

24 — I Collector Guns-sagen drejer det sig om forskellige slags pistoler og pistoletuier.

25 — Jf. B, punkt 4.

tidligere nævnt — hvad der tæller er, at det pågældende køretøj er repræsentativt for fortiden, fordi det udgør en nyhed eller en etape i denne udvikling.

59. Således kan selv et nyere køretøj have historisk værdi, hvis det er det sidste eksempel fra en periode, der netop er slut. Køretøjets produktionsdato kan i så fald ikke nå op på det anførte alderstrin, uden at denne interesse for så vidt begrænses.

60. Det alderskriterium, som Kommissionen har valgt, bør ikke anses for bindende, men som en faktor af betydning for dannelsen af den formodning, at et køretøj har historisk og etnografisk værdi.

61. Denne bedømmelse bekræftes af indholdet af de forklarende noter til Toldsamarbejdsrådets nomenklatur [26], som Domstolen tidligere om end i en anden udgave har lagt til grund i Daiber-sagen i overensstemmelse med sin faste praksis [27].

62. De bemærkninger, der findes til pos. 9705 i udgaven fra 1996 nævner genstande, der har tilhørt berømtheder, hvilket viser, at et køretøj om end kun i marginale tilfælde af næsten anekdotisk karakter vil kunne henføres under pos. 9705 uden derfor at opfylde aldersbetingelsen, når visse grunde foreligger.

63. Omvendt kan, som det oplyses i de forklarende noter, den omstændighed, at de tre kriterier er opfyldt samtidigt, vise sig at være et utilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at der er tale om historisk værdi. Således forholder det sig, når køretøjet ikke rummer særlige træk, der hænger sammen med en epoke i fortiden, således at forstå at køretøjet ikke kan betegne et væsentligt trin i menneskehedens udvikling, udtrykt ved dens frembringelser, eller belyse et afsnit af denne udvikling [28].

64. Når det er tilfældet, er der anledning for den kompetente myndighed til at påvise, at de forhold, der gøres gældende til støtte for en tarifering under pos. 9705, ikke er tilstrækkelige herfor.

26 — Det drejer sig om de forklarende noter, som Toldsamarbejdsrådet har udarbejdet inden for rammerne af den mellemfolkelige aftale om harmoniseret betegnelse og klassificering af varer, som Fællesskabet har undertegnet. KN bygger på denne konvention, men de forklarende noter til KN såvel som de noter, der har givet anledning til den foreliggende rets spørgsmål »træder ikke i stedet for ... [dem], men må anses for at være supplerende og skal sideløbende tages i betragtning« (indledning til de forklarende noter til De Europæiske Fællesskabers kombinerende nomenklatur, EFT 1994 C 342, s. 1, jf. s. 7).

27 — Jf. punkt 16 i dette forslag til afgørelse.

28 — I bemærkningernes tekst hedder det, at de i Daiber-dommen fastsatte betingelser »... kan anses for opfyldt, medmindre det af de faktiske omstændigheder klart fremgår, at dette ikke er tilfældet ...«.

65. Det følger således af det anførte, at de i Kommissionens forklarende bemærkninger nævnte betingelser alene bør anses for praktiske oplysninger, der skal gøre det lettere at fastslå, om et motorkøretøj har historisk eller etnografisk værdi, og som kan imødegås gennem en påvisning af, at en sådan værdi ikke foreligger i den betydning, Domstolen har fastlagt i nævnte Daiber-dom.

Forslag til afgørelse

66. På baggrund af det anførte skal jeg foreslå Domstolen at besvare spørgsmålet fra Finanzgericht Düsseldorf på følgende måde:

»Pos. 9705 i den kombinerede nomenklatur i Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 af 23. juli 1987 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif skal fortolkes således, at motorkøretøjer

— i originalstand, som er uden væsentlige ændringer ved deres vigtigste bestanddele

— af en model eller type, som ikke længere produceres

— der er mere end tredive år gamle,

antages at have historisk eller etnografisk værdi i denne bestemmelses forstand.

Motorkøretøjer, som opfylder disse bestemmelser, frembyder imidlertid ikke en historisk eller etnografisk værdi i nævnte bestemmelses forstand, såfremt det ikke fremgår, at de betegner et væsentligt trin i menneskehedens udvikling, udtrykt ved dens frembringelser, eller belyser et afsnit af denne udvikling.«